

WSTĘP

Zagadnienie transpłciowości od dawna stanowi wyzwanie, zarówno dla nauk medycznych, jak i społecznych. Transpłciowość rozumiana jest jako głęboka niezgodność między tożsamością płciową a płcią przypisaną w momencie urodzenia. Ten złożony fenomen wymaga empatycznego i naukowego podejścia. Badania psychologiczne tego obszaru są nadal nieliczne, przeprowadzane na małych grupach klinicznych lub bez odpowiedniego doboru grupy kontrolnej. Poznanie czynników charakterystycznych dla transpłciowości oraz odpowiednia ich diagnoza pomogą zaplanować proces terapeutyczny, a tym samym stworzyć warunki do rozwoju. Osoby transpłciowe często doświadczają intensywnego konfliktu wewnętrznego, manifestującego się trudnościami emocjonalnymi, depresją, zaburzeniami lękowymi oraz, w skrajnej postaci, tendencjami suicydalnymi. Modelem, który pozwala w szerokiej perspektywie zobaczyć transpłciowość, jest połączenie podejść salutogenetycznego i patogenetycznego. Dzięki takiemu modelowi poznajemy czynniki promujące i podtrzymujące zdrowie, a także przyczyny nieprawidłowości w zakresie funkcjonowania emocjonalnego. To holistyczne podejście uwzględnia znaczenie korelatów wrodzonych, nabytych i środowiskowych oraz ich wzajemne przenikanie się. Do czynników wrodzonych należą temperament i poczucie koherencji. Czynnikiem częściowo wrodzonym, lecz w dużej mierze rozwijającym się w trakcie rozwoju, jest osobowość. Ponadto w przebiegu transpłciowości ogromne znaczenie mają poziom stresu mniejszościowego oraz otoczenie społeczne. Odpowiednio rozwinięta sieć, z której osoba transpłciowa może czerpać wsparcie społeczne, znacznie zmniejsza występowanie zaburzeń depresyjnych oraz lękowych. Niniejsza monografia zgłębia temat diagnozy psychologicznej w przebiegu transpłciowości, a także funkcjonowania osobowości u osób transpłciowych. Sprawna i rzetelna diagnoza ma na celu nie tylko poznanie samej osoby, lecz także stworzenie warunków do pełnej akceptacji i rozwoju.